

Antisemitism

Föreläsning 1

Antijudaism fram till moderniteten

Presentation av Henrik Rosengren och hans verk

Frederickson 15-125 till nästmal

Definitioner

-Kontinuitet och brytpunkter

Wilhelm Marr 1879 Numero uno
Ras, inte religion

Zygmunt Baumann - kritisk mot begreppet "fångar sin referent dåligt" ordet felkonstruerat

Feins citat - finns redan i Keynote

Baumans brytpunkter -

1. Diasporan

år 70 templet förstörs,
gränsdragningarna blir viktiga

 politisk särart

Vi och dom

judarna annorlundaheten per definition

2. Kristendomens alter ego

både roten och kristendomens utmanare

3. Den begreppslige judens klibbighet

Juden som begrepp konstrueras av kristna kyrkan (behöver ej stämma med verkligheten)

Bilden av juden kan användas i många olika sammanhang

jfr den kapitalistiske juden och den bolsjevikiske juden

Sakhistorisk genomgång

År 70 leder till diaspora

Xenofobi

AS?

Kristendomen

1) diskriminering legaliseras ca 400 e.kr.(kyrkofäder)

2) demonisering

3) den begreppslige juden - juden som en konstruktion

Elitens syn!

500-1000

lugn tid i judarnas historia

28.2

Matilda

Kajsa

Agnes

Johanna

Joel

Malin

Theresia

Johan E

Abel

Roberto

Axel

Elisabet

Lovisa

1100-1300

Korstågens tid

Pogromer

Kyrkan utmanas

Kyrkan vs folket - inte längre elitens
folkflertalet

uppfattning utan förankrat i

Ett frö

Dopet - har varit en möjlighet

Satan - inte en möjlighet

Essentialism? - finns en judisk essens som inte går att komma bort från. En liten tanke föds kring detta i samband med hopkopplingen med Satan.

Segregering, ghetton

Digerdöden - viktig brytpunkt

Estetik, konsten blir viktigare från 1200-1300-talen. Den bildliga skapandet börjar innehålla antisemitiska symboler

Folkliga myter

1. Satan

2. Konspirationsmyten (judarna är upphovet till allt ont)

3. Den vandrande juden

Religiös hegemoni

Föreläsning 2

Tidig-modern tid

1492 Reconquista

Judarna kastas ut

"Limpieza de sangre"

= dop ej tillräckligt

ny diaspora

sefarder ≈ västjudar

askenaser ≈ östjudar
jiddisch

Luther 1543 "Om judarna och deras lögn"

= AS - kanoniserad text

"Köpmannen i Venedig" Shakespeare 1600

Demonisering fortskrider från medeltiden

Avbildning fortsätter med AS (kanske främst under 1500-talet)

1700-tal

Upplysningens janusansikte 1. Mänskliga rättigheter, jämlikhetsideal
2. Utveckling mot rasism

Antikens ideal - skönhetsideal: harmoni, proportion, ordning, vithet

Pietism- religiös riktning som strävar efter gemenskap. Den är lekmannamässig.
Folklighet. Fäderneslandet spelar roll. Betonar emotionalitet.

Vetenskapens status ökar.

Antropologi 1. Fysisk antropologi
2. Socialantropologi/kulturanthropologi

Vetenskap blir estetik

Språkvetenskap : lingvistik, språkens ursprung
Termen *arisk* föds här

Det yttre avslöjar det inre

Stark tankefigur

Föränderlig värld söker efter stabilitet
Detta blir medelklassens värld - stärker tankebild = rasismens styrka

1800-tal

Modernism

Teknisk utveckling, informationen sprids snabbare

Judarna förknippas med modernism

Romantik

Nationalism

Völkischideologin = folk, blod, jord, gemenskap

21.3

Matilda

Agnes

Johanna

Joel

Malin

Theresia

Johan E

Abel

Roberto

Axel

Elisabet

Lovisa

Kai

Marika

Emancipation + sionism
Judarna blir synligare i samhället

Damaskusaffären 1840

1. Återupplivar medeltida fördomar
2. Pressen uppmärksammar det hela
3. Judar engagerar sig

Fredrickson

Rasism består av:

1. Antisemitism
2. Den vite mannens överhöghet

Fråga 1

Likheter

Emancipationen:

under 1800-talets andra hälft

Drivs av liberaler

Ekonomisk nedgång efter 1870

Modernitet ökad ekonomisk konkurrens

Skillnader

Emancipationen sker i olika hastighet

A) Judarna en hotbild - kan kopplas ihop med völkischnationalism

B) de svarta ses som underlägsna - kan kopplas ihop med evolutionsbiologi

Fråga 3

Jämlikhetspremissen: upplysningsideal, kristendom

Fråga 4
Nationens nederlag”
Olika etniska grupper
Historisk tradition av motsättningar
Imperialistiskt tankesätt

Den judiska världskonspirationen

Föreläsning 3

Ny föreläsning 2 maj sal 4

Forts 1800-talet

Olika strömningar

Modernitet skapar gränsdragning mot sinnebilderna av judarna

Rasism

1. Rasvetenskap ex rasbiologi, eugenik degenerering (ej så inflytelserik för as)
2. Rasmystik. Känslobaserad snarare än förnuftsbasead
Wagner 1813-1883 Was ist Deutsch?
Mästersångarna i Nürnberg
Das Judentum in der Musik 1850

Engelsman som intresserar sig för Wagner är:

H.S. Chamberlain. Skrev bok *"Die Grundlagen des 19. Jahrhunderts"*

Rasen är historiens drivkraft

Förutspådde ett rasrig mellan rasrig mellan germaner och judar

Alfred Rosenberg

Nazistisk chefsideolog

Der Mythos des 20. Jahrhundert

1) Tysk expansion österut

2) Aktiv raspolitik

Drömmar Wagner

Tankar Chamberlain

Handling Rosenberg

Nürnberg partidagar 1935

Nürnberglagar 1938

Nürnberggrättegångar 1946 – 1949?

Antisemitism i Sverige

1686 års kyrkolag - finns tillräckligt många judar för att det ska vara relevant att behandla dem. Alla som ska bo i Sverige måste döpa sig. Men då accepteras man.

1776 Aron Isaac. Blir förste juden som tillåts. Skapar mosaiska församlingen i Stockholm.

1782 – 1838 Judereglementet. Reglerar huvudsakligen vad judarna inte får göra.

Motståndet kom från:

☹ kyrkliga företrädare

☹ skråna

Positiva var:

☹ Kommerskollegium

1840-1860 Rabulistpressen dåtidens skvallerpress

C.A Agardh exempel på enskild person "Monopolium mot judarne"

4.4
Matilda
Agnes
Johanna
Joel
Malin
Theresia
Johan E
Abel
Roberto
Sara
Elisabet
Lovisa
Marika

1870 Emancipationen i princip fullbordad. Formellt har judarna samma rättigheter som övriga svenskar

men...

1889 bildas svenska antisemitiska förbundet

- 1) Emancipationen ett hot mot icke-judar
- 2) Lågkonjunktur
- 3) Den antisemitiska traditionen
- 4) Strömningar i Europa
- 5) Invandring från Öst
- 6) Nationalismen som överideologi = det svenska, eller bilden av det svenska, skapas vid denna tid (judarna blir motbilden mot vilken det svenska skapas)

1920 Riksdagen protektionism P.E. Lithander (konservativ)

Bonderörelsen var völkischinspirerade och antimodernistiska, raspräglad retorik

Svenska antisemitiska föreningen finns. 1923-31. Ett parti. Har inte stort inflytande men de fanns.

Vetenskap. Svenska rasbiologiska institutet bildas 1921. Herman Lundborg. Världens första rasbiologiska institut. Stor politisk enighet.

Kulturellt. Strindberg med flera.

Cirka 1933. Brytpunkt. "Det salongsfäliga blir oacceptabelt". Påverkas av nazisternas maktövertagande i Tyskland. Vardagsantisemitismen blir mindre tydlig från 30-talet och framåt, men de riktigt grova uttrycken blir fler och värre pga nazistisk inspiration.

Carlsson och Andersson

Andersson	Carlsson
VAD	VAD
AS i skämtteckningar	Medborgaransökningar och avslag
Genren tänjer på gränserna, hade stor spridning	Cirka 12.000
Vardagsantisemitism	
Attityder	
METOD	METOD
Text- och bildanalys	Statistisk metod
Diskursanalys	Komparation
RESULTAT	RESULTAT
Mer rasmystik än rasvetenskap	Östjudar diskrimineras
Antisemitisk hegemonisk diskurs	Västjudar diskrimineras inte (eller åtminstone inte i samma utsträckning)

Andersson	Carlsson
Attityd	Handling
	Ingen hegemonisk diskurs

Östjudefobi

1. Rysskräck
2. Antisemitism